

Кафедра зі 100-річною історією

Завідувачі кафедри ґрунтознавства та охорони ґрунтів імені професора М.К. Шикули

Професор
Левченко Федір Іванович
1922 - 1930

Доцент, кандидат с.-г. наук
Лапанова Вікторія Опанасівна
1972 - 1974

Професор, доктор с.-г. наук,
член-кореспондент НААН
Балаєв Анатолій Джалілович
2001 - 2021

Професор
Годлін Михайло Михайлович
1930 - 1962

Професор, доктор с.-г. наук
Шикула Микола Кіндратович
1974 - 1999

Доцент, кандидат с.-г. наук
Кравченко Юрій Станіславович
2021 - 2022

Професор
Зражевський Андрій Іларіонович
1962 - 1972

Академік НААН, професор, доктор
с.-г. наук
Тараріко Олександр Григорович
1999 - 2001

Професор, доктор с.-г. наук
Забалуєв Віктор Олексійович
з 2022

1922 рік

Ф.І. Левченко

Заснована кафедра ґрунтознавства
Керівником кафедри був призначений відомий ґрунтознавець **Федір Іванович Левченко**, праці та ґрунтові карти якого були використані при складанні карти ґрунтів України. Штат кафедри на той час складався з 3-х співробітників: завідувача кафедри – професора, викладача кафедри **М.М. Годліна** і лаборанта

1920 – ті роки

Співробітники кафедри працювали:

- над вивченням ґрунтів районів бурякосіяння;
- над вивченням ґрунтового вкриття сільськогосподарських дослідних станцій Полісся і Лісостепу, річкових долин Лівобережжя України.

В результаті цих робіт були складені карти ґрунтів районів бурякосіяння, Волині, Шепетівського і Житомирського округів. В проектні організації були передані матеріали ґрунтових обстежень для проведення меліоративних робіт по осушенню річкових долин рік Супою, Трубіжа, Перевода та інших. Матеріали ґрунтових обстежень, проведених кафедрою, увійшли в оригінал першої карти ґрунтів України масштабу 1:1000000, який було видано у 1928 році

1930 – 1940 роки

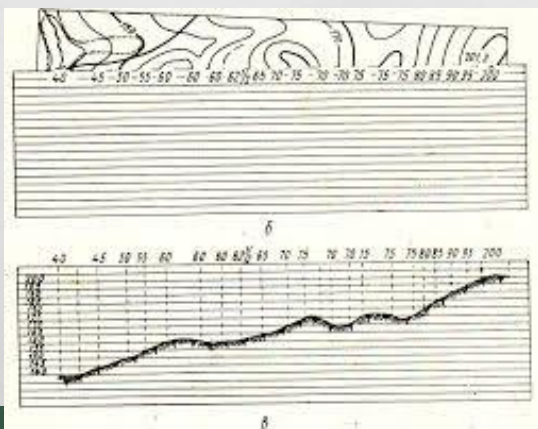
М.М. Годлін

Кафедра ґрунтознавства вела викладацьку роботу на всіх факультетах інституту. Науково-дослідна робота кафедри у цей період була направлена на розробку методів механічного і агрегатно-дисперсного аналізу ґрунтів, а також класифікації ґрунтів за механічним і агрегатним складом (М.М. Годлін), почалась робота по розробці нових методів хімічного аналізу ґрунтів (П.В. Захарчук)

1950 – ті роки

На кафедрі створена ґрунтова партія на чолі з кандидатом сільськогосподарських наук, доцентом В. Ю. Калюжним, яка проіснувала до 1964 року. За цей час було складено 540 карт ґрунтів колгоспів і радгоспів Полісся, Лісостепу і Степу України масштабами 1:10000 і 1:25000, господарствам було передано близько 1500 картограм з окремих властивостей ґрунтів

Колектив кафедри у 1956 р.

**Вийшла у світ монографія «Почвы СССР»
(1951 р.) за редакцією
професора М.М. Годліна.**

Значна частина матеріалів, які увійшли у видання, була доробком співробітників кафедри і підсумком їх роботи за останні 30 років.

У цей час кафедру поповнили як досвідчені дослідники і педагоги (проф. С.О. Золотарьов, доц. Подшивалов С.Я., асистент Сегеда М.М.), так і молоді випускники (Б.Т. Кабаченко, Н.Я. Дубровіна, М.І. Горкун, Н.П. Котюжинська, В.А. Лапанова)

1960 – ті роки

Колектив кафедри, 1966 р.

На кафедрі досліджували генезис ґрунтів рівнинних і гірських територій України (Карпати), вивчали процеси ерозії ґрунтів середнього Придніпров'я, досліджували умови залягання торфових ґрунтів та якість їх органічної речовини.

З приходом в 1962 році нового завідувача кафедри доктора біологічних наук, професора Зражевського Андрія Іларіоновича розвивались дослідження з біології ґрунтів

Викладацький склад кафедри:

Професори:

**Зражевський А.І., Біленко Д.К.
Золотарьов С.О., Годлін М.М.**

Доценти:

**Захарчук П.В., Калюжний В.Ю.,
Лапанова В.А., Дубровіна Н.Я.,
Кабаченко Б.Т., Сірий А.І., Слободяник Г.Ф.**

Асистенти:

**Назаренко Г.В., Гордієнко О.Й., Горкун М.І.,
Катюжинська Н.П., Сегеда М.М.,
Андрієнко В.О.**

1970 – ті роки

**У 1974 році на посаду завідувача кафедри
призначено
професора, доктора сільськогосподарських наук
Шикулу Миколу Кіндратовича - яскравого
представника агрономічного ґрунтознавства. Під його
керівництвом розпочались дослідження з розробки
прийомів і технологій захисту ґрунтів від ерозії;
обґрунтування і впровадження ґрунтозахисних
технологій вирощування сільськогосподарських
культур**

НАУКОВА ШКОЛА охорони ґрунтів і ґрунтозахисного землеробства професора ШИКУЛИ МИКОЛИ КІНДРАТОВИЧА, заснована 1974 р.

Напрямок діяльності:

- охорона ґрунтів, ґрунтозахисне землеробство, агроекологія;
- розробка і впровадження системи охорони родючості ґрунтів, запобігання і зменшення наслідків водної і вітрової ерозії, деградації ґрунтового вкриття України;
- розробка і обґрунтування ґрунтозахисних технологій вирощування сільськогосподарських культур, що базуються на мінімалізації обробітку ґрунті і біологізації землеробства, для усіх ґрунтово-кліматичних зон і підзон України

Основні досягнення:

- розроблено ґрунтозахисні технології вирощування сільськогосподарських культур, що базуються на мінімалізації обробітку ґрунті і біологізації землеробства;
- теоретично обґрунтовано «шоковий» стан ґрунту при обертанні скиби;
- відкрито асиміляцію вуглецю ґрунтового повітря і ґрунту (CO_2 в ґрунтовому розчині) гетеротрофними мікроорганізмами з утворенням ними нової органічної речовини;
- розкрито біохімічний механізм відтворення гумусу і саморегуляцію ґрунтової родючості;
- обґрунтовано ієрархічну дискретність підвищення рівня ефективної родючості з часом

1980 – ті роки

**На кафедрі захистила кандидатські дисертації і перейшла на викладацьку роботу група молодих вчених:
Л.Р. Петренко, О.Ф. Гнатенко, О.Б. Йовса, Г.І. Нестеров, А.Д. Балаєв,
М.В. Капштик, М.Ф. Бережняк.**

У кінці 80-х років кафедра ґрунтознавства та охорони ґрунтів проводила дослідження на 27 стаціонарних дослідках, які тривали від 5 до 15 років; у науковій роботі було задіяно більше 100 виконавців. Набували досвіду також місцеві дослідники і спеціалісти, що вносили вклад у розробку зональних систем ґрунтозахисного землеробства

1990 – ті роки

**Випуск колективних монографій
«Відтворення родючості ґрунтів у
ґрунтозахисному землеробстві» та
«ґрунтозахисна біологічна система
землеробства в Україні»**

**Узагальнено результати 25-річних досліджень з розкриття механізмів
відтворення родючості ґрунтів та обґрунтування технологій з мінімалізацією
обробітку ґрунту і біологізацією землеробства**

На кафедрі захистили докторські дисертації

А. І. Сірий, О. Ф. Гнатенко, А. Д. Балаєв

**стали кандидатами наук
молоді вчені**

О. Л. Макарчук (Тонха), А. М. Шеховцов, С. В. Вітвіцький, В. С. Фантух, М. П. Юхименко, А. О. Свищук, Ю. С. Кравченко, Н. М. Рідей, І. І. Воробей та інші. Більшість з них стали викладачами і науковими співробітниками університету, деякі успішно працюють у бізнесі

2000 – ні роки

Вченими кафедри на основі багаторічних фундаментальних досліджень розроблені ґрунтозахисні технології вирощування культур для основних ґрунтово-кліматичних зон України, які забезпечують:

- **збереження і відновлення органічної речовини ґрунту;**
- **підвищення вологозабезпеченості посівів завдяки підвищенню вмісту продуктивної вологи у ґрунті;**
- **покращення структурно-агрегатного складу і попередження агрофізичної деградації ґрунтів;**
- **захист ґрунту від водної та вітрової ерозії;**
- **зниження собівартості продукції рослинництва завдяки ресурсо- та енергозбереженню**

Колектив кафедри, 2008 р.

На кафедрі успішно захистили дисертації

БОГДАНОВИЧ Р.П.

ФРАНКО О.В.

ПІКОВСЬКА О.В.

КУЧЕР Л.І.

НАУМОВСЬКА О.І.

КАРАБАЧ К.С.

БЕРЕЖНЯК Є.М.

КОЗАК В.М.

ЛАДИКА М.М.

2010 рік

Кафедрі ґрунтознавства та охорони ґрунтів присвоєно ім'я професора М.К. Шикули. Наукова школа ґрунтозахисного та біологічного землеробства зберігає та примножує традиції та надбання фундатора, засновника та вчителя багатьох поколінь вчених

Миколи Кіндратовича Шикули

Члени кафедри відзначені високими

науковими званнями:

Академік НААН України

(О. Г. Тараріко, С. Ю. Булигін, В. А. Величко);

Член-кореспондент НААН України

(А. Д. Балаєв, В.А. Величко);

Заслужений діяч науки і техніки України

(М. К. Шикула);

Лауреат Державної премії України

(О. Г. Тараріко, М. К. Шикула)

Колектив кафедри, 2017 рік